

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

de loco & tempore contemplationis. cap. 27.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

redditus, eorum quæ viderat desiderio recordatione
 q̄ afficeretur & fieret. Nouit ergo dominus eis q̄s ele-
 git, etiam ante mortem suæ dulcedinis mella deliban-
 da porrigere, quæ tunc plenis poculis p̄pinaturus est,
 cum illos omni prorsus terrenæ labis fece deterfa ad
 se sursum iusserit venire, & sanctorum ciues ac suos do-
 mesticos fieri beatos in æternum futuros.

De loco & tempore contempla-
 tionis Cap. XXVII

Cæterum & locum aptum, & tempus huic rei
 congruum obseruare debemus. Tunc em̄ mens
 liberius intentiusq̄ contemplationi suæ inhæ-
 ret, cum a turba secedimus, & nemine interpellante so-
 li in solo loco sedemus nihil aliud agentes, nihil curan-
 tes, eis tantū rebus intenti, quas animo volumus men-
 teq̄ versamus. Ob hoc pleriq̄ relictis vrbibus deserta
 & solitudines incolunt, existimantes non posse se com-
 mode cum deo simul & hominibus esse, colloquijs em̄
 eorum cælestis cōtemplationis ardorem interceptum
 frigescere, in secessu vero indies magis accendi solere.
 Tempus præterea nocturnum maxime accommodum
 videtur. Tunc siquidem omnia animantia quiescunt,
 neq̄ hominum neq̄ pecudum vox auditur, nec auctu-
 larum garritus auribus obstrepit, nihilq̄ sentitur, q̄d
 mentem cæli secreta rimantem grauet, aut quicq̄ mo-
 lestat. Hoc tibi affirmat psal. dicens, Meditatus sum in
 nocte cum corde meo, & scopebam spiritum meum.
 Summū etiam mane, dum adhuc nox dubia & dies in-
 certus, quod crepusculum appellant, nō minus erit op-
 portunum q̄ nox ipsa. Nam tunc quoq̄ nocturnū silen-
 tium adhuc perdurat, & quod plus est, discussio iam so-
 pore ciboq̄ digesto syncerior animus ad q̄q̄ cōsideran-
 da viuaciorq̄ consurgit. Vñ idem p̄pheta in alio psal.
 ait, Præuenerūt oculi mei ad te diluculo, vt meditarer
 eloquia tua. Sed interim neq̄ nos fortasse quicq̄ mussi-
 tare optet dum cōtemplamur. Loq̄ntis em̄ meditatio,
 oſo nuncupat, sicut & legentis lectio, & audientis au-

Psal. 76

Psal. 119

Thre.3

ditio. Nam licet etiam orādo, legendo, audiendō pen-
 semus æstimemusque ea quæ dicuntur, proprie tamen
 contemplatio ipsa est, quæ cum silentio, & neque sen-
 suum, neque corporis, sed sola mentis agitatione per-
 fitur. De huiusmodi contemplatione in Ieremia scri-
 ptum est, Sedebit solitarius & tacebit, quia leuauit se
 supra se. Veruntamen præ omnibus, quæ pijs animis re-
 colenda & contemplanda sunt, expediens erit redem-
 ptionis nostræ ruminare, mysteria, & eadem quæ sæ-
 pissime ad memoriam reuocare. Quanto enim maius
 beneficium fuerit, tanto illud rememorando magis er-
 ga benefactorem amore accendimur. Primorum par-
 tum præuaticatio, de paradisi delitijs omnem ipsorum
 expulerat posteritatem, eademque damnationis lege si-
 mul omnes premebamur. Misertus autem deus filium
 suum misit vnigenitum, qui vt pro nobis satisfaceret,
 carnem suscepit serui, cum esset omnium dominus. viā
 veritatis demonstrauit, cum totus terrarum orbis præ-
 ter Iudæam, impię religionis erroribus plenus foret.
 Morti æternæ obnoxii eramus, ille vltro se morti cru-
 cis obtulit, vt nos a morte liberatos ad felicia vitæ pro-
 missa reuocaret. Mortuus & sepultus resurrexit, cælum
 que cum homine assumpto ascendit, vt homines de ter-
 ræ puluere tandem surrecturos monstraret, & cū cor-
 pore iam neque mortalitati neque corruptioni subie-
 cto, sicut nec ille subiectus est, cælum petitorios, si mo-
 do ipsum sequi fide opereque voluerint. Igitur tantū
 ac talis beneficii magnitudinem animo meriendo, quis
 adeo ingratus erit, vt potius eligat illa, quæ caro appe-
 tit, quæ mundus blanditur, quæ suadet diabolus, quam
 quæ omnium creator deus, omnium redemptor ac sal-
 uator Christus iubet? cum præsertim per ista mundati
 ad cæleste regnum perducamur, per illa autem æterni
 ignis cruciatibus mancipandi simus. O stupendam ob-
 stinatorum cæcitatem. In tanta, temporis breuitate no-
 lunt carere voluptatibus, per quas certissimum est ad in-
 feros præcipitium, & laborem tā modici tēporis defu-
 giunt, per quem aditus ad supernam beatitudinem ve-

ssime comparatur sine fine fruendam.

¶ De prauis cogitationibus cauendis.

Cap. XXVII.

Quantum autem ad bene beateq; viuendū cō-
ferre solet diuinarum rerum contemplatio,
tantum ad male agendum alliciunt cogitati-
ones prauæ. Quæ cum etiam inuitis nobis & nolenti-
bus frequenter obrepant, quanto violentiores putas
fore, si quando victus manum dederis, qui nunc repu-
gnas? Mihi crede, nisi semper bellum cum illis quam
pacem malueris, per sensuum tuorum ianuas ad ani-
mam vsq; ingredientur, & per blandimenta eam sub-
uertent, subuersam interiment. Anima enim mala co-
gitatione fecunda, parit peccatum: peccatum vero cum
perpetratum fuerit, generat mortem. Igitur tametsi
aduersarius hic noster, id est, perniciosus cogitatus
non potest sic penitus repelli & in fugam conuerti, qn
rursus aliquando collectis viribus in prælium rede-
at, mentisq; nostræ arcem oppugnet, portis instet: do-
nec tamen intus non irruerit, ac dominari cœperit, tu
ti sumus: nec verendum est ne forte per vim irrumpat:
neminem vincit nisi volentem. De illis duntaxat, qui se
in potestatem eius non inuite dedunt, triumphare con-
suevit, & eos ad interitum vsq; perducere. Nihil itaq;
aliud est, impuræ cogitationi totum animi assensum præ-
bere, quam ab hoste nobis infensissimo sanguinisq; no-
stri in primis cupido superari velle. Manifesta autem
stultitia est, et sponte cedere, a quo nil nisi necem spe-
res. Hoc tibi testatur Salomon dicens: Qui cogitat ma-
la facere, stultus vocabitur. Ac ne forte de furioso, cu-
ius error excusatur, dictum putares, continuo intulit:
Cogitatio stulti peccatum est. Stultus ergo, nec rāmen
excusabilis, peccator erit, qui quicquid appetitio sug-
gesserit, illud protinus curabit sequi: & carni magis
quam spiritui seruire decernet. Quæris quonam pacto
non solum in factis aut dictis, verum etiam in ipsa co-
gitatione possit esse peccatum? Rem alienam iniuste cō-

Iaco. i.

Proue. 24.

F

cupiscis, bonum alterius inuides, læsus vindictam appetis, visæ mulieris venereo amore turpiter exardescis, & quodcumque malum ita cogitas, ut si posses, proficere velles, ab illo quæ etiam occultorum iudex est, pro facto tibi imputabit. Aliter enim deus, aliter homo iudicat, deo quem nihil latet, in omnibus voluntatis affectum perscrutat: homo vero, quia cordis alieni secreta rimari nequit, commissum tantummodo crimen examinat, nec quaerit, prudens an imprudens feceris aliquid mali, sed semper tantum voluntarium punit. Denique apud deum qui odit fratrem suum, homicida est, apud homines vero non habet pro homicida, nisi qui conficit hominem. Apud deum qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo, apud homines nisi commissi adulterii conuictus fuerit, pro concupiscentia quæ cordis crimen est, plesti non debet. Sed quid prodest, pro cogitato flagitio humanæ legis multam non subire, cum propter illud iudicio damneris diuino, & æterni reus habearis supplicii? Lex diuina uxorem proximi, bouem, ancillam, & quicquid illius est, concupiscere prohibet, si concupieris tantum, legem dei peraricatus es, qui autem sic peccat, nisi eum penituerit, non penam temporariam meretur, sed æternam. Ideo in sacris literis est scriptum, Peruersæ cogitationes separant a deo. Et iterum, Abominabile domino cor prauum. Quod si beati sunt mundo corde, quia deum videbunt, profecto quæ immundæ cogitationis fecunditate inquinantur, deum videre non poterunt. Quis autem dicere queat, quæ sit infelicitas illius desperare conspectum, in quo vno videndo omnis nostra beatitudo consistat? Quamobrem totis viribus est cauendum, ne cum tanto animæ nostræ dispendio, illicitæ cogitationis laqueis irretiamur, et dominus, cui nihil est absconditum, sicut olim Iudæis, ita etiam nobis exprobet, dicens. Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Primo suggestioni lasciuientium cogitationum erit resistendum, ne placeant, deinde si quicquam deleuerint, ne eatenus gratæ sint, ut usque ad consensum facti animam inclinent. Quod si euenerit, iam certe com

Sap. 1.
Prou. 11.

Mat. 9.

missi scelus illud, quod cogitasti ut committeres, si
 adesset facultas, dareturque occasio. Quoties enim ini-
 qua actionis adimplendae potestas tollitur, voluntas
 peccandi pro facto habetur. Cum ergo se nobis noxii
 perniciosique ingerent cogitatus, praeteruolare praeter
 que labi sinantur. Non habebunt in corde nostro ullum
 remorandi locum, si contraria illis ceperimus cogita-
 re, & vitii virtutisque finem taciti perpendere. Brevis est
 vitiorum voluptas, sed aeternum supplicium. Brevis est
 virtutis exercendae labor, sed inestimabile & infinitum
 premium. Faceat igitur malignae cogitationis mor-
 tifera delectatio, quae incautos in barathrum praecipit-
 at inferni. Maneat autem diuinorum operum diuina-
 rumque legum meditatio salubris, quae nos ad caeleste
 regnum transmittat, & sanctorum angelorum faciat esse
 consortes. Veruntamen si ad purae contemplationis do-
 num cupimus peruenire, non solum scelestae cogitatio-
 nes vitandae erunt, sed etiam futiles ac vanae. Vana co-
 gitatio est circa ea quae fluxa atque fragilia sunt, nec quae
 quam in se solidae utilitatis habent. Imprudentis est
 igitur de bonis corporis aut externis cogitare, quae per-
 manere nullo modo queunt, & aeterni ac stabiliis boni,
 ad quod fruendum creati ac nati sumus, non satis re-
 cordari: cum praesertim hoc haberi non possit, nisi illa
 contemnantur: neque libere & expedite de hoc aliquid
 considerari, nisi illa ferme obliuiscantur. Quandoqui-
 dem omnia relinquere & se solum sequi iubet eos do-
 minus, qui inter ipsius discipulos censerit desiderant.
 Sola itaque de deo cogitatio vana esse non potest. Ideo
 Salomonis te sapientia hortatur, & ait: In omnibus
 vis tuis cogita dominum, & ipse diriget gressus tuos. *Prou. 3*
 Aliud vero cogitantes, vanitatis arguimur, dicente
 propheta: Dominus scit cogitationes hominum quoni-
 am vanae sunt. Confecta est prima propositi opis pars, *Psal. 93*
 quam titulo Fidei applicandam censuimus: nunc de spe,
 & quae illi magis arbitrabitur conuenire, spiritu san-
 cto instruente disseremus.

Libri I. finis.

5 1